

Νεκρολογία
Γιάννης Νικολόπουλος
1935-2022

Απεβίωσε ύστερα από μακρά ασθένεια στις 5 Φεβρουαρίου, 2022, ο ιστορικός, διπλωμάτης και δημοσιογράφος Γιάννης Νικολόπουλος. Γεννήθηκε στις 25 Μαρτίου 1935 στην Αθήνα. Τελείωσε το γυμνάσιο στο Αμερικανικό Κολέγιο και σε ηλικία 15 ετών πήρε υποτροφία για να συνεχίσει τις σπουδές στις ΗΠΑ. Το 1955 αποφοίτησε από το Pomona College , στην Καλιφόρνια. Με ένα πτυχίο στις Διεθνείς Σχέσεις εγκαταλείπει τη Βόρεια Αμερική για να συνεχίσει τις σπουδές του στο πανεπιστήμιο του Λονδίνου (School of Slavonic and East European Studies , King's College) (1956-1959). Μετά σειρά είχε το Παρίσι. Στην αρχή της δεκαετίας του 1960 τον βρίσκουμε στο Κέντρο Έρευνας της Ιστορίας των Σλάβων , στο πανεπιστήμιο της Σορβόνης. Εκεί ο Νικολόπουλος συμβάλλει στην ερευνητική προσπάθεια που αφορούσε τους εμπόρους και άλλους οικονομικούς παράγοντες ελληνικής καταγωγής στη Ρωσική Αυτοκρατορία του 18ου και 19ου αιώνα.

Το 1965 εγκαταλείπει την Ευρώπη για να επιστρέψει στις ΗΠΑ με στόχο να συμβάλλει στην αναδιοργάνωση του Γραφείου Τύπου της ελληνικής πρεσβείας στην Ουάσινγκτον. Τότε αρχίζει η σταδιοδρομία του στη διπλωματία. Στην αρχή η επίσημη θέση του στην πρεσβεία της Ουάσινγκτον ήταν αυτή του Πολιτιστικού ακολούθου. Με την επιβολή της δικτατορίας στην Ελλάδα το 1967 και μετά το αποτυχών αντιπραξικόπημα του βασιλιά Κωνσταντίνου τον Δεκέμβριο της ίδιας χρονιάς αρνείται να υπηρετήσει τη Χούντα και υποβάλλει την παραίτησή του. Από το 1967 έως το 1974 διδάσκει ιστορία στο πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης (State University of New York, SUNY – Albany). Επίσης εκείνη την περίοδο που δεν μπορούσε να επιστρέψει στην Ελλάδα επειδή ήταν βέβαιο ότι δεν θα απέφυγε τη σύλληψη από τις αρχές δίδαξε και στο Κέντρο Μεσογειακών Σπουδών στο American University στην Ουάσινγκτον. Παράλληλα τα χρόνια αυτά της αυτοεξορίας αναπτύσσει έντονη αντιδικτατορική δράση. Συμμετέχει ενεργά σε όλες τις προσπάθειες για την ενημέρωση των μελών της Γερουσίας και της Βουλής των Αντιπροσώπων για το τι πραγματικά συνέβαινε στην Ελλάδα με στόχο την αλλαγή της αμερικανικής πολιτικής έναντι της Χούντας και την αποκατάσταση της δημοκρατίας στη χώρα.

Το 1974, αμέσως μετά την επιστροφή του από το Παρίσι, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής προσκάλεσε τον Γιάννη Νικολόπουλο στην Αθήνα όπου τον συνάντησε προσωπικά και τον τίμησε με την εντολή να δραστηριοποιηθεί αμέσως με την τυπική ιδιότητα του Συμβούλου Τύπου της Ελληνικής Πρεσβείας Ουάσινγκτον, αλλά στην ουσία ως προσωπικός του απεσταλμένος, για την αναβάθμιση της νέας, δημοκρατικής Ελλάδας στα αμερικανικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, στο Κογκρέσο και στην ελληνοαμερικανική κοινότητα. "Θα μου τηλεφωνείς και θα συζητάμε μαζί για τα θέματα αυτά", ήταν η εντολή του Καραμανλή προς τον Νικολόπουλο.

Πραγματικά, ο Νικολόπουλος συνεργάστηκε στενά με όλους τους επιφανείς Ελληνοαμερικανούς της περιόδου εκείνης, συμπεριλαμβανομένου των πολιτικών Τζον Μπραδρήμα και Πολ Σαρμπάνη, καθώς και τον κυπριακής καταγωγής πρώην υφυπουργό των ΗΠΑ Γιουτζίν Ρωσίδη, για την επιβολή του αμερικανικού στρατιωτικού εμπάργκο εναντίον της Τουρκίας μετά την εισβολή στην Κύπρο το 1974. Καθηγητές πανεπιστημίου όπως ο Θόδωρος Κουλουμπής του American University της Ουάσιγκτον και μετέπειτα πρόεδρος του ΕΛΙΑΜΕΠ στην Αθήνα, Χάρυ Ψωμιάδης του Queens College της Νέας Υόρκης, αλλά και όλα τα μέλη της ελληνοαμερικανικής ακαδημαϊκής οργάνωσης Modern Greek Studies Association, υπήρξαν επίσης στενοί συνεργάτες του στην προώθηση των ελληνικών σπουδών στα αμερικανικά πανεπιστήμια.

Στη συνέχεια, ο Νικολόπουλος μετατέθηκε στο Γραφείο Τύπου της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στον ΟΗΕ, στη Νέα Υόρκη, για να προωθήσει και να προβάλλει τα συμφέροντα της Ελλάδας σε παγκόσμιο πλέον επίπεδο και στη διεθνή κοινή γνώμη. Όταν μάλιστα η Αθήνα αποφάσισε να διευρύνει τις σχέσεις της με τη Ρωσία, τότε το 1980 μετέθεσε τον Νικολόπουλο στην πρεσβεία μας στη Μόσχα, για να διερευνήσει τις προοπτικές και να ανοίξει τις "πόρτες" της ρωσικής πρωτεύουσας. Ήταν ο πλέον κατάλληλος να το κάνει αυτό γιατί ήταν βαθύς γνώστης της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και της ρωσικής γλώσσας, λόγω των πανεπιστημιακών σπουδών του. Στη θέση του συμβούλου της ελληνικής πρεσβείας στη Μόσχα επί πολιτιστικών θεμάτων παρέμεινε μια διετία, στη Ρωσία όμως ο Γιάννης Νικολόπουλος έζησε πάνω από 25 χρόνια. Για πολύ καιρό εργάστηκε ως ανταποκριτής στη ρωσική πρωτεύουσα της *Ελευθεροτυπίας*, της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου του *Αντένα* και της *Ελληνικής Υπηρεσίας του BBC*. Παράλληλα συνέχισε την έρευνα στα ρωσικά αρχεία και στις ρωσικές βιβλιοθήκες. Ορισμένες από τις μελέτες του που βασίζονται σε πρωτογενές ρωσικό υλικό περιλαμβάνονται στη συλλογή άρθρων που κυκλοφόρησε το 2007 (*Greki i Rossiya XVII-XX vv., Sankt-Peterburg, Aleteiya 2007*).

Ο Γιάννης Νικολόπουλος, άνθρωπος ευγενικός, μελίχιος και ευπροσήγορος ήταν πάντα πρόθυμος να βοηθήσει τους νέους ερευνητές και να προσφέρει τις γνώσεις του και την εμπειρία του με ανιδιοτέλεια. Ήξερε να ακούει και είχε μια σταθερή αίσθηση του χιούμορ. Ανοικτός, αξιόπιστος και ειλικρινής αναγνώριζε τα λάθη του και ήξερε να συγχωράει. Κοσμοπολίτης, κινούμενος με άνεση από το ένα πολιτιστικό περιβάλλον στο άλλο, στις μεγαλύτερες πόλεις του κόσμου – Λονδίνο, Παρίσι, Ουάσιγκτον, Νέα Υόρκη, Μόσχα – ο Γιάννης Νικολόπουλος παρέμεινε με πάθος προσκολλημένος στην ιστορία και τον πολιτισμό της πατρίδας του, της Ελλάδας, μολονότι τα περισσότερα χρόνια της ζωής του τα έζησε μακριά της.